

Izhaja vsako sredo
in petek zjutraj.

Štane za celo leto 15 l.
» pol leta 8 »
» četrt leta 4 »

Za inozemstvo celo
leto lir 40.

Na naročila brez do-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.

Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 47

V Gorici, v sredo 15. junija 1927.

Leto X.

Ne frankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogo-
voru in se plačajo v
naprej. — List izdaje
konsorcij »Gor. Stra-
ža«. — Tisk Katoliške
tiskarne v Gorici, Ri-
va Piazzetta št. 18.

Uprava in uredništvo:
ulica Mameli šte. 5.
(prej Scuole).

Telef. int. šte. 308.

Živ dokaz.

Na binkoštni pondeljek in zadnjo nedeljo so se zbrale v mali, prijazni Kobjeglavi tisočglave množice od vseh strani naše goriške dežele. Kaj je privabilo toliko ljudstva v precej oddaljeno kraško vas? »Pasijonska igra«, ki so jo z izredno požrtvovalnostjo in vprav kraško vztrajnostjo vprizorili Kobjeglavci. Recí skoro ne moremo drugače, ker je pri napornih pripravah in pri težavnih predstavah sodelovala celokupna vas. Ne vemo, če je kak vaščan, ki bi ne bil kaj doprinesel k tem izrednim dnevom. Ko pohvalno občudujemo Kobjeglavce, ki so se s toliko vnemo in ljubeznijo zavzeli za plemenito in visoko zamisel, ter želi nepričakovane uspehe, ne smemo pozabiti tudi onih tisočev, ki so pohiteli v slovenski Oberamergau. Kobjeglavska pasijonska igra je izpričala pred vso javnostjo, kako je našemu ljudstvu krščanska misel sveta in ljuba, kako je naš človek dovzeten za resna, vzvišena doživetja. Brez ozira na daljavo in na stroške so priromali tisoči, da z živim očesom zasledujejo skromen, nepopolen posnetek najpretrsljivejše, a tudi največičastnejše žalostne igre, ki jo pozna človeška zgodovina. Njihova globoka vera jih je silila, njihova želja otrsteti se za par ur vsakdanjih neprilik in malenkosti ter zamisliti se v veliko tajno življenja jih je spodbujala, da so šli na pot.

To dejstvo, podkrepljeno od tisočev kobjeglavskih romarjev, bodi nam vodilo in merilo pri vsem našem prosvetnem delu. Naše ljudstvo je večkrat, žal le prevečkrat udano lahkomišelnosti površnosti. In to senčno lastnost mi pri svojem delu pogosto izkoriščamo in jo še bolj skvarjamo. Ker se sami plašimo truda ali ker iz dobičarskih ozirov računamo z ljudskimi slabostmi, se dajemo pri svojem prosvetnem delu mnogokrat zavesti v plehkoto brez globine duha in gorkote srca ter se postavljamo tudi z manjvrednimi, celo slabimi prireditvami. To mora prenehati! Prava, zdrava notranjost našega človeka hrepeni po poglobitvi. Vsakdo, ki ni suha veja in ga je zajelo prosvetno delo, želi svoje duševno obzoroje čim bolj razširiti in prekovati svojo osebnost v močan značaj. Zato naj bo tudi naše društveno delovanje vedno dosledno usmerjeno za ciljem: ustvarjati jeklene, življenja sposobne osebnosti. Temu smotru moramo podrediti tudi vse naše prireditve, ki ne smejo biti samo dostojne, temveč resne in načelne, da plemenitijo srce in bistrijo duha.

H koncu še ena beseda na račun naših oblastev, višjih in nižjih!

Dnevi v Kobjeglavi so tudi živ dokaz, kako je naše ljudstvo mrogljubno, dostojno in disciplinirano. Na tisoče ljudi je bilo tam v skromni kraški vasi, toda pripetil se ni najmanjši dogodek, da bi bilo treba poseči varnostnemu oblistu vmes. Mirno kakor so se množice zbrale tako so se tudi razšle. In tudi dolgotrajne predstave jih ni nič razburjala. Vzivali so resne, svečane trenutke in so potem z radostjo v srcu in s ponosno zavestjo, da vendar še kaj zmoremo, krenili domov. Naj ta živi dokaz že vendar enkrat prepriča oblastva, kako pogrešno

je njihovo ravnanje, ko mnogokrat delajo našim prosvetnim organizacijam pri njihovih prireditvah toliko potov, stroškov in sitnosti. Pre-

povejte vse plese, kjer pride večkrat do pretepev, in pustite našemu ljudstvu, da bo pilo iz živega vira svoje samobitnosti.

Kaj se godi po svetu?

V torek po binkoštnih je v Varšavi počil strel, ki ga lahko primerjamo strelu v Sarajevu. L. 1914. je mladi atentator z umorom nadvojvode Ferdinanda vžgal smodnik, ki je raznesel cel svet v svetovni vojni. Kakor leta devetnajststo štirinajstega tako je tudi leta devetnajststo sedemindvajsetega ozračje nabito z elektriko. Le iskrica naj pretrse ozračje in vžgalo se bo. Pred dvanajstimi leti je šlo za gospodarsko tekmo med Anglijo in Nemčijo, danes se bje borba med prvo in Rusijo. Atentat v Varšavi je le en dogodek v tej dozdaš še podtalni borbi.

»Brat resnice«.

Ko je vtonilo rusko prostranstvo v valovih krvave revolucije, so se dvignili nešteti privrženci caristične vladavine in so zapustili domovino. Raztreseni širom zemlje, pahnjeni iz prejšnjega sijaja in lagodja v najbolj črno bedo, gojijo smrtno sovraštvo proti boljševikom. Pisanje njih emigrantskega časopisja in sploh vse njih delo gre le za to, kako bi v svetu očrnil boljševiški režim in ga s pomočjo tujih vlad strmoglavili. Ruski emigrantje, ki so pa tudi razcepljeni na več strank, imajo svoje tajne organizacije. Te imajo svoje sedeže največ v ruskih obmejnih državah. Segajo na s svojim delovanjem tudi na rusko, zlasti na ukrajinsko ozemlje.

Nekje v vzhodni Poljski je ruska monarhistična tajna družba »Bratov resnice«. Baje je eden njenih glavnih voditeljev general Jakovljevič, ozek prijatelj bivšega vrhovnega poveljnika Nikolaja Nikolajeviča. Med »brate resnice« je bil vpisan tudi 20letni gimnazijec Boris Koverda. Po revoluciji l. 1921. je zbežal na Poljsko v mesto Vilno in se je tam borno preživljal kot časopisni korektor. Že pred časom je zaprosil za potni list nazaj v Rusijo, a mu ga je sovjetski konzul odbil.

22. maja se je fant poslavil od svoje mame in dveh sester. Poslavljaj se je prav težko in je še nekaj časa jokaje stal pred hišo. Šel je v Varšavo.

Strel v Varšavi.

Na binkoštni torek je Boris Koverda bral v varšavskih listih, da bo še isti dan sovjetski poslanik v Varšavi Vojkov pričakoval na postaji Rosengoltza, sovjetskega odposlanca v Londonu, ki se vrača v Moskvo.

Poslanik Vojkov, ki je bil v poljski prestolici iznan kot zelo priljubljen človek, je pustil študenta pred se na peron in ga vprašal po želji. Ta ga prosi za potni list, čeprav imajo taka opravila le konzuli v rokah. Med tem pridrdra vlak z Rosengoltzom. Diplomata se nekaj časa razgovarjata med sabo. Še med razgovorom stopi Koverda zopet k Vojkovu ter ponovi svojo prošnjo. Ko mu ta nič ne odvrne, potegne študent revolver in ustrelil poslanika. Smrtno zadet zgrabi tudi Vojkov za samokres in strelja proti

atentatorju, a že v naslednjem trenutku se zgrudi v naročje svojemu londonskemu tovarišu.

Poslanika so brž peljali v bolnišnico, a je že čez eno uro izdihnil. Koverdo so tudi brž zgrabili. Na policiji je morilec povedal, da je imel namen usmrtiti sovjetskega poslanika. Atentatorja so vrgli v ječo.

Poslaniku Vojkovu je pa poljska vlada priredila veličasten pogreb. Posebno odposlanstvo je spremljalo truplo do ruske meje. Tu so bili prvi govori nad mrtvim truplom, ki so pokazali, kakšne posledice bo atentat imel. Ko je vlak prispel v Moskvo in so truplo izpostavili na »Rdečem trgu«, so govorniki poudarjali, da je Koverdov revolver nabila Anglija.

Kri za kri!

Ves srd se je obrnil na Anglijo in caristične emigrante. Agitatorji so spet imeli polne roke dela, da so ščuvali proti Angliji, češ, da je varšavski atentat od nje naročen; ko je videla, da ne more z diplomacijo omrziti Rusije pred svetom, se je jela posluževati bomb in revolverjev ter emigrantov. Z neprestanimi atentati na sovjetske zastopnike, tako so vpili komunistični govorniki, hočejo razdražiti rusko kri, da bi se Rusija zaplela v vojno. Sam ruski vojni minister Vorošilov je pred tremi dnevi na nekem delavskem zborovanju govoril, da Anglija tira svet v novo vojno. »Prav«, je vzkliknil, »rdeča armada je pripravljena, da odbije vse osvražnike!«

Moskovsko časopisje rabi vse registre pri napadih na buržuazijo. »Pravda« zahteva, naj se proti nasprotnikom sovjetske vladavine uporabi nekdanja strogost »Čeke«. Na žalost so ti razdraženi glasovi prepvili vse trezne.

10. junija zjutraj so moskovski dnevnik objavili proglas združene državne uprave, ki je na seji 9. junija obsodila na smrt 20 oseb, pričašev carizma. Obsodbo utemeljuje s tem, da je treba stopiti na prste belim gardistom, ki na tuja po velja teroristično nastopajo. Obsodba se je še isti dan izvršila. Med dvajsetimi ustreljenimi, ki so s svojim življenjem plačali Vojkovo smrt, je tudi knez Pavel Dolgoruki, ki se je šel pred kratkim vthotapil v domovino. Ostali so sami znani voditelji protiboljševiškega gibanja. Kri teh dvajsetih pa baje še ni izmila krvi na varšavskem peronu. Listi poročajo, da je padlo večje število žrtev po vsej Rusiji, celo v Sibiriji in daljnem Vladivostoku. Dnevi krvave »Čeke« (boljševiški posebni tribunal, ki zasleduje protiboljševike) se torej ponavljajo. Reči moramo pa, da tudi ta kri vpije po maščevanju, ki bo, žal, zadelo slovansko Rusijo.

Odmev po Evropi.

Vihar ogorčenja se je dvignil širom Evrope, ko so prispela poročila o umorih. Sovjetska vlada se pa za to ni zmenila, marveč je poslala diplomatsko pismo Poljski, kjer jo

dolži, da je tudi ona sokriva na umoru sovjetskega poslanika. Poljska da je dopustila ruskim političnim ubežnikom, da so se shajali na njenem ozemlju in snovali črne naklepe proti Rusiji. Poljska vlada je na to noto iz Moskve odgovorila v mirnem in stvarnem pismu. Zunanji minister Zaleski je pa šel v Pariz se posvetovat z Briandom. Med tem je prišlo iz Moskve drugo pismo, kjer sovjeti zahtevajo, naj Poljska odkrije ozadje zločina ter naj prepove delovanje vsem protisovjetskim organizacijam.

Radi umorov po Rusiji se najbolj razburja angleško časopisje. Nemara nismo preveč predzrni, če rečemo, da se ne razburja ravno iz človekoljubnega stališča, marveč bolj zato, ker ji tako prav pride ogorčenje celega sveta nad Rusijo. Prav pa imajo v toliko, ko pravijo, da hočejo boljševiki z umori prikriti svojo trhlubo. »Corriere della Sera« pravi: »Človečansko ogorčenje, ki se je polastilo Italijanov spričo tolikega divjaštva, je toliko bolj upravičeno, ker naša dežela že stoletja ne pozna več takih krvavih obsodb.« Od svoje strani pa piše Arnaldo Mussolini v »Popolo d'Italia«, da je sovjetska Rusija izgubila trezno sodbo in se je vrgla na program krvavega maščevanja. Mussolinijev brat v nadaljnjih izjavah govori proti tistim klevetniškim, ki so se čeperili vsled strogih mer po atentatih na prvega ministra. Pravi dalje, da se na Ruskem vrše pokolji, v Italiji so pa zadnje čase samo nekaterim odvetnikom in zagrizenim fašistovskim sovražnikom prevrgli njih papirje in pohištvo. Na koncu članka pravi, da je dobro prijateljskim in sovravnim narodom v spomin poklicati, da je treba nehati z nasilstvi.

To je tudi že skrajni čas povsod in vsekdar. Rusija, ki je v zadnji diplomatski borbi z angleškim kapitalizmom imela precej simpatij na svoji strani, jih je spričo terorja boljševikov precej zapravila. Toda v isti meri velja to za ostalo Evropo, če meni, da se more boljševizem z revolverji in bombami za tretji. Umor v Varšavi in krvavi odgovor nanj v Moskvi bo morda v zadnjem hipu zbudil vest Evrope.

Okno v svet.

Med Vatikanom in Prago.

Znane lanske proslave mistra Husa v Pragi so bile krive napetosti med sv. stolico in Češko - Slovaško. Papežev nuncij Marmaggi je zapustil Prago. Letos se razmere obračajo na bolje. Nuncij Marmaggi, ki biva zdaj v Rimu, je Masaryku poslal ob njegovi izvolitvi častitke, papeževa akademija, ki ji predseduje sam papež, pa je predsednika Masaryka imenovala za častnega člana vsled njegovih znanstvenih zaslug. Ti koraki kažejo, da se bosta severna slovanska država in Vatikan kmalu sporazumela.

Albanski spor.

Kako se bo rešil albanski spor živ krst ne ugane. Angleži in Francozi mirijo na obe strani. Iz Tirane se pa čuje, da bodo zaprtega dragomana Gjuraškoviča postavili pred sodišče. Začasno je papežev poslanik v Belgradu prevzel zastopstvo Albanije.

Vlada enodnevnica.

Nova romunska vlada princa Barbu Stirbeya namerava v kratkem odstopiti. Zakaj, je povedal sam ministrski predsednik, ko je dejal novinarjem, da hoče izvesti volitve ter izročiti deželo novi vladi. Novo vlado bo najbrže vodil liberalec Bratianu, hud nasprotnik generala Avarescuja.

Odborova seja Društva narodov.

V ponedeljek je v Ženevi otvoril angleški zunanji minister Chamberlain 45. sejo Društvenega odbora. Zunanji ministri imajo to pot precej trdih kosti, da jih oglojejo. Kakšni pa bodo uspehi?

Iz Belgrada.

Sedanja Vukičevićeva vlada je spet naletela na težkoče. Govorilo se je nekaj časa, da se bodo razpisale volitve, a je ta misel padla v vodo. Zdaj je največ izgledov zato, da bo sestavil novo poslovno vlado Marko Trifkovič. V tako vlado bi po časopisnih vesteh vstopila tudi Davidovič in Korošec. Vodja SLS

je zadnje dneve imel več razgovorov z vodilnimi politikami in s krajljem.

Značilno je, da se pri novih kombinacijah ne ozirajo na Radiča. Med radičevci namreč močno poka, ker se je dr. Šuperina, nekdanji Radičev zvesti drug, obrnil proti svojemu mojstru.

Žveplenka ga meče.

V soboto je Poincare, ki je ob enem finančni minister, doživel v zbornici prvi poraz. On je predlagal, naj se državni monopol na žveplenke izroči v zakup neki švedski tvrdki. Ta predlog je bil odklo-njen. Poincare je po glasovanju ves razburjen zavpil: »To boste še obžalovali«. Žveplenka je pa le prva pretveza. V resnici pa so leve stranke proti ministrskemu predsedniku sedanje koalicije »union nationale« le zato, ker vleče voz na desno. Javno si ga pa še ne upajo napasti, ker Poincareja obdaja skrivnostna slava, da je rešil frank pred smrtjo.

ga je igri hotel dati pisatelj. Kdor je opazoval pri teh uprizoritvah zlasti mlade udeleženke, je to brez dvoma opazil.

Naloga vseh ljudskih prosvetnih delavcev je, da zlasti v naših dneh blažijo v mladini že itak prekipeva-jočo strast. V to so poklicani nele duhovniki, temveč vsi narodni vzgojitelji. Omejevanje takih predstav je duhovščini po cerkvenem zakoniku naravnost ukazano. Budalost je govoriti o strankarski strasti tam, kjer ukazuje dolžnost. Če pa to velja na splošno za vse vernike, velja v tem večji meri za »verske družbe in redove.« Ker dopisnik v Edinosti iz Kanala, kjer so igrali Velejo na binkošti najbrže ni članica ondotne Marijine družbe, naj nikar ne podtika duhovniku »strankarske strasti«, če članice opozarja, seveda na drug način kot poroča nenavzoči kritik, na kvarne posledice neprimernih predstav in listov, ki le podirajo, kar je zdravega v narodu. Za to umevanje je treba le nekaj zdrave pameti, ne pa »umoslovja in vzgojeslovja po poklicu«. Ni čuda, če take predstave razburjajo občinstvo, četudi ni »strankarsko« in se predstav ne udeleže. Krivec naj išče krivde tam, kjer je.

V znanje posestnikom mlatilnic.

Po naredbi ministra za narodno gospodarstvo mora vsakdo, ki mlati s strojno mlatilnico, bodisi svoje ali tuje žito, javiti omlateno količino najkasneje 10 dni po izvršeni mlatitvi.

Prijava mora vsebovati občino, kjer se mlati, ime zemljišča in množino omlatnega žita za vsako zemljišče posebej. Prijava se izroči proti potrdilu kmetijskemu uradu, ali občinskemu uradu, ali krajevnomu uradu za javno varnost ali kr. kabinerjem. Ti uradi pošljejo prijave na Kmetijski urad (Cattedra ambulante d' Agricoltura).

Delo.

Državno zavetništvo za delavstvo sporoča, da rabijo Brunnerjeve svilarne v Podgori večje število delavk od 14 do 18 let. Delavke naj se zgledajo ob torkih, sredah, četrkih in petkih z delavsko knjižico v tovarni.

Zanimiva spreobrnjenja.

Papežev nuncij v Rigi na Estonskem msg. Zecchini, nekdanji duhovni vodja goriške bogoslovnice, je sprejel v katoliško cerkev finskega poslaniškega svetnika Hövelaina.

V Vercelliju je pa zopet našel pot v katoliško Cerkev bivši odpadnik in duhovnik Pietro Sartoris. Ko je odpadel, je iz socialdemokra-

škega tabora strastno napadal Cerkev. Zdaj je pa vstopil v neko strogo cerkveno kongregacijo.

Kako si pomagáš?

Od ranega jutra do poznega večera se potiš na njivi, se trudiš in skrbiš v hlevu pri živini. Ko pa prideš domov, te čaka v hiši še druga naloga: vzgoja otročičev, vzgoja cele družine. Kdo ti bo pomagal?

Letošnje knjige Goriške Mohorjeve družbe ti bodo pomagale in svetovale pri skrbi za obolelo živino, navajale te bodo k pravi versko-nravni vzgoji tvoje dece, poleg tega pa bodo nudile tebi in vsem tvojim obilo zdravega razvedrila in cenene zabave.

Udnina za Goriško Mohorjevo družbo znaša borih 6 lir!

»Sveta Marija« v Španiji.

Italijanski letalec De Pinedo je prišel preko Lisbone v Madrid. Od tam bo letel v Rim.

Vipavski tolovaji pred sodniki.

V ponedeljek sta prišla pred goriško porotno obravnavo Andrej Furlan iz Slapa in Fran Mamilovič iz Slivja, ki imata na vesti grozni umor Ivana Reharja iz Branice. To pa ni njiju edini zločin. Izvršila sta jih še celo vrsto drugih po Krašu in Vipavskem. Nekateri napa-denci — med temi je Franc Pahor iz Temnice, ki sta ga tolovaja težko ranila — so osebno navzoči. Mamilovič vse po vrsti taji. Furlan pa pripoveduje o zločinskih dejanjih, pa se tudi skuša oprati. Porotna obravnava se nadaljuje.

Za tujski promet.

Na pobudo gospodarskega ministra so hotelski lastniki v Italiji sklenili, da bodo znižali cene jedachi za 10 do 15 odstotkov, cene prenočišč pa še za več. To naj bi zvečalo obisk tujecev.

Obsojeni atentatorji.

Posebni tribunal je obsodil Lucettija in njegove tovariše, ki so pomagali 11. septembra 1926 pri atentatu na Mussolinija. Lucetti je odkrito priznal, da je nameraval Mussolinija ubiti. Zato je dobil 30 let ječe, njegov drug Sorio 20 let in Vatteroni 18.

Uredniška trdnjava.

Znani francoski voditelj monarhistov Leon Daudet, urednik lista »Action française«, bi bil moral v ječo zastran nekega prestopka. Mož je pa zbral svoje pristaše v uredniških prostorih in se prav po pravilih zabarikadiriral. Policija mu par dni ni mogla do živoga. Še ministri so tuhtali, kako bi Daudeta izbežali iz luknje. Šele v ponedeljek se ji je to posrečilo z dušljivimi plini.

DNEVNE VESTI.**† Ivan Spitzer.**

V Fojani je umrl dne 13. junija nenadoma od kapi zadet tamošnji vikar vlč. g. Spitzer Ivan. Rojen je bil na Koroškem v vasi Damče 10. 9. 1869. Posvečen je bil v mašnika v frančiškanskem redu 21. 9. 1892. Kot frančiškan zgornje tirolske province je opravljal več let službo župnika pri Sv. Križu na Peravi. Od tam je bil premeščen na Sv. Višarje. V l. 1902. je stopil kot svetni duhovnik v goriško škofijo in je služboval najprej štiri leta kot vikar na Pečinah, nato na Ravnici, odkoder se je preselil v Fojano l. 1910. Bil je vzoren duhovnik, zelo milega značaja. Splošno znana je bila njegova prijaznost in gostoljubnost nasproti vsem. Kamor je prišel, povsod so ga radi imeli. Zaslužil si je pridevek »zlata duša«, s katerim so ga mnogi sobratje nazivali. Pogreb se bo vršil 15. VI. ob 9½ v Fojani. Pokoj njegovi plemeniti duši!

Kokošarjeva pesem.

V založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani je izšel Kokošarjev »Requiem« za 1 glas z orglami.

Trg svilodov.

16. junija se bo otvoril na trgu sv. Antona trg svilodov. Trajal bo do konca sezone. Prodajalci smejo prodajati svilode le na zgoraj označenem kraju.

Smrtna kosa.

Zadnjo nedeljo popoldne je po daljšem bolehanju nenadoma umrl

znani goriški trgovec z manufakturnim blagom g. Anton Škodnik. Bil je 37 let star. Kali svoje bolezni je prinesel iz svetovne vojne, iz katere se je vrnil s premrznjenimi nogami. Bil je dober človek in spreten trgovec. Pokoj njegovi duši, preostalim naše sožalje!

VII. ljubljanski velesejem.

Obiščite ga od 2. do 11. julija t. l. 30% popust na italijanskih in 50% na jugoslovanskih železnicah. Jugoslovanski vizum L 10. Te olajšave so deležni oni, ki kupijo izkaznice po L 12 pri sejmškem komisarju: Agenzia Čehovin, Trst, Viale XX. Settembre 65. Na željo preskrbi sejmški komisar vsem interesentom, ki stanujejo izven Trsta jugoslovansko dovoljenje. Interesenti naj donošljejo potni list in L 12 za izkaznico, L 10 za vizum in L 5 za poštne stroške.

Deželske prireditve.

Predstave po deželi naj bodo take, da ne žalijo ne umetniškega, ne moralnega in verskega čuta udeležencev. Tudi, če bi nam nedostajalo dobrih iger, ne bi bili nikdar upravičeni uprizoriti igr, ki ne ustreza navedenim osnovnim zahtevam prave ljudske prosvete.

Zato so igre kot: Veleja, Tuji grehi, Vdova Rošinka itd. za našo ljudstvo neprimerno in vsled neumevanja in hlastanja po razburljivih užitkih dosežejo pri poslušalcih večkrat celo nasproten namen, kot

Maurice Leblanc:

Skrivnostno oko.

(Doživljaji Arsena Lupina.)

Prešlo je pa pet dni, ne da bi Lupin še malenkost mogel odkriti. Šesti večer je pa Daubrecq imel spet obisk. Prišel je poslanec Laybach, ki je kot vsi njegovi tovariši obupno prosil za usmiljenje in nazadnje izročil 20.000 frankov.

Po dveh dneh in eni noči je Lupin proti dvem zjutraj stražil vrhu stopnic v drugem nadstropju. Nenadoma je začul škripati neka vrata, bržkone vežna vrata. V temi je razločil dva moška, ki sta šla proti prvemu nadstropju in se vstavila pred Daubrecquovo spalnico. Kaj sta namerjala? Nihče ni mogel v sobo, ker jo je Daubrecq vsak večer zapahnil. Čez trenutek je zaslišal šepet:

»Gre? Mislim, da je bolje, če odloživa za jutri, ker ...«

»Gre izborno — toda ju —«

Konca stavka Lupin ni razumel. Moža sta tipala po stopnicah navzdol. Vežna vrata so se tiho zaprla, potem še vrtna.

»Čudno,« si je mislil Lupin. »V tej hiši, kjer Lupin tako skrivno opravlja svoje posle in povsod voha za vohuni, hodijo ljudje ven in noter ko v mlinu. Da spušča Viktorija mene in vratarica policijo notri, to razumem; toda, kdo pa te po-be notri spušča? Ali delajo na svojo pest?«

Popoldne, ko ni bilo Daubrecqua doma, si je Lupin ogledal sobna vrata v prvem nadstropju. Na prvi pogled je našel, kar je iskal: spodaj je bila izrezana majhna odprtina. Na vsak način so bili tu isti ljudje kot v njegovem stanovanju.

Tedaj se je nekaj zgodilo, kar ni spadalo v njegov račun. Pri večerji je Daubrecq tožil, da je truden. Ob desetih se je že vrnil in je proti svoji navadi vežna vrata zapahnil. Kako bodo torej neznanci izvršili svoj načrt in vdrli v Daubrecquovo spalnico? Ko je Daubrecq ugasnil luč, je Lupin potrpežljivo čakal še eno uro. Potem je za vsak slučaj pritrtil vravno lestvo na balkon in se je postavil na prežo v drugem nadstropju.

Njegova potrpežljivost ni bila postavljena na pretrdo izkušnjo. E-

no uro prej ko prejšnjo noč je nekdo skušal odpreti vežna vrata. Ko se to ni posrečilo, je poteklo par minut v popolni tihoti. Že je Lupin menil, da se je nočni obiskovalec umaknil pred oviro. Zdajci je pa osupnil: Vrata spodaj niso zaškripala in vendar je nekdo stopil notri. On tega ne bi opazil, če ne bi čutil, kako se ograja na stopnicah trese. Nobenega šuma ni občutil, tudi nobene temne postave ni opazil, končno je še tresljanje ograje ponehalo. Ali ga čuti varajo?

Ni se ganil. Tedaj se je spet nekaj nenadnega zgodilo: ura v Daubrecquovi spalnici je bila dve. Udarci pa niso bili zadušeni, marveč zvonki kot da bi bila vrata odprta. Brž se je Lupin spustil po stopnicah dol. Vrata so bila zaprta. Samo spodaj na levi je bila luknja. Poslušal. Daubrecq se je v snu obrnil. Lupin pa je čul še neki drug šum, kakor če kdo obleko premetuje in stika po žepih.

Zdaj se bo pa stvar malce objasnila, je upal. Toda, kako neki se je ponočni gost noter spravil? Toda, če se mu je že to posrečilo, čemu je spet vrata priprl? Čez eno

sekundo je bil Lupin že spodaj v veži, koder je moral Daubrecquov sovražnik brezpogojno mimo. Zdaj je tat šel nazaj! Ograja na stopnicah se je spet potresla. Lupin je napel živce in čute bolj ko kdaj prej. Tedaj je opazil par metrov nad seboj motno, majhno postavo, ki se je korak za korakom previdno bližala. Lupin se je premaknil in neznanec se je zdrznil. Obstal je. Lupin se je že zbal, da bo zbežal nazaj. Skočil je par stopnic navzgor, a zgrabil je v prazno. Toda brž se je obrnil in planil na temno postavico, ki se je prav pri vežnih vratih skušala izmuzniti. Krik je zadonel po veži, zunaj mu je odgovoril drugi.

»Za vraga, kaj pa je to,« je godrnjal Lupin, ko so njegove atletske roke oklepale majhno bitje. Toda brž se je domislil: prvi hip je bil kot omamljen, ni vedel, kaj bi počel z vjetnikom. Oni onkraj vrat so postali nemirni. Zbal se je tudi, da bi se Daubrecq ne zbudil. Zato je bitje stisnil pod jopič, mu zamajšil usta z robcem in je planil po stopnicah v tretje nadstropje.

(Dalje.)

Zborovanje v Berlinu

(Piše poslanec dr. Besednjak.)

V Berlinu 4. junija 1927.

Občni zbor Svetovnega združenja društev za Zvezo narodov se je vršil letos v glavnem mestu nemške republike. Kaj je program te svetovne organizacije, sem razložil čitateljem lansko leto, ko sem se bil udeležil občnega zbora na Angleškem. Kljub temu se mi zdi potrebno, da povem še enkrat njen namen.

Zveza narodov, kakor jo je zasnoval Wilson sredi razvalin svetovne vojne, bi morala onemogočiti za vse čase prelivanje krvi med narodi in državami. Kakor ni dovoljeno, da odločita dva kmečka posestnika svoj spor s sekiro, ampak morata predložiti pravdo sodniku ter se pokoriti njegovi razsodbi, tako bi moralo veljati tudi za države. Država, ki se ne mara podvreči razsodišču, ampak zagrablja za sekiro, to se pravi, napade sosedo z vojsko, je sovražnik človeške družbe in jo morajo ostale države takoj ukrotiti ter kaznovati. To je ideja Zveze narodov. Mesto sile naj torej poravnava mednarodne spore zakon in pravičnost.

Toda lahko je idejo oznaniti, težko jo izpeljati. Zadostuje, da se ozremo malo na politiko, ki jo vodijo zastopniki držav v Zvezi narodov! Ravno pred kratkim se je vršilo v Ženevi zborovanje, kjer bi se morale države odločiti, da znižajo stalno vojsko in vojno brodogradnjo. Zborovanje je končalo s popolnim neuspehom. Državniki niso hoteli nič slišati o razorožitvi in bodo nabavljali nove topove ter gradili nove ladje in zrakoplove. Kamor se človek ozre, povsod se države krepko oborožujejo.

Par tednov je minulo, odkar se je vršila v Ženevi mednarodna gospodarska konferenca. Njen cilj je bil, da se države sporazumejo v gospodarstvu in prenehajo s carinsko borbo. Tudi to zborovanje je končalo z neuspehom, čeprav vsi znamo, da nastajajo ravno iz gospodarske konkurence vojne med državami. Tretji vzrok vojne je zatiranje narodnih manjšin. V zadnjih 70 letih so nastale skoro vse vojne v Evropi radi tlačanja majhnih narodov. Take vojne so vodili Italijani leta 1849., leta 1859. in 1866. proti Avstriji, taka vojna je bila balkanska vojna leta 1912. in radi zatiranja Srbov je padel leta 1914. Franc Ferdinand ter je izbruhnila iz tega svetovna vojna. To vedo dobro pri Zvezi narodov, zato imajo tudi v programu zaščito manjšin, toda kljub temu odmeva vsa Evropa od pritožb in protestov zapostavljenih plemen.

Kako naj se ljudstvo zanaša na Zvezo narodov? V programu ima razorožitev, a Evropa se vdaja militarizmu, v programu ima gospodarski sporazum, a države vodijo ljuto gospodarsko konkurenco, v programu ima zaščito manjšin, a zatiranje se neovirano nadaljuje.

Potrebno je, da si ljudstvo pomaga samo in se ne zanaša na uradne zastopnike Zveze narodov. Zato so se ustanovile že leta 1919. po vseh deželah posebne organizacije, katerih namen je zanesti v široke množice tista načela miru, ki jih vladni možje v Ženevi tako pogostoma pozabljajo in zanemarjajo. Ko bodo po vseh državah sveta milijoni in milijoni trdno združeni v eni misli in imeli na svoji strani veliko večino ljudstva, tedaj se bodo vlade šele vdale in politika Zveze narodov bo do temeljev spremenjena. Šele v tem trenutku bo nastopila doba miru za narode in države.

Organizacije s to težko, a plemenito nalogo se imenujejo društva za Zvezo narodov ter so združena v veliki svetovni zvezi, ki ima stalni sedež v Belgiji, in sicer v Bruslju.

Prvič na nemških tleh.

Občni zbor, ki se vrši vsako leto v drugi deželi, je bil letos, kakor sem že rekel, v Berlinu. Nemci so sprejeli inozemske odposlance z veliko gostoljubnostjo in jim dali na razpolago zborovalnico državnega zbora, kjer je pri otvoritvi bil navzoč sam državni kancler dr. Marx, voditelj nemških katoličanov. Zelo pomenljivo se je zdelo vsem, da je predsedoval občnemu zboru Francoz, vseučilišni profesor Olar, ki je sedel na predsedniškem mestu nemške zbornice ter vodil v francoskem jeziku posvetovanja. Kakšna sprememba! Pred par leti so odmevali z istega sedeža sredi grmenja topov dan za dnem le govori sovražstva proti prezirani Franciji. Otvoritvena seja je izpričala pred vsem svetom, da so ti časi davno minuli. Pred vsem svetom se je to zgodilo, kajti navzoči so bili odposlanci Belgije, Bolgarije, Združenih držav Amerike, Francije, Avstrije, Argentinije, Velike Britanije, Grčije, Ogrske, Italije, Japonske, Letške, Estonske, Litvanije, Palestine, Holandije, Jugoslavije, Poljske, Romunije, Rusije, Švedske, Švice, Češko-Slovaške in Ukrajine. Kakšna važnost se pripisuje občnim zborom naše zveze, je razvidno tudi iz tega, da je odposlala Zveza narodov letos v Berlin kar tri opazovalce, ki imajo nalogo poročati o vsem, kar se je tu govorilo in sklenilo.

Na dnevnem redu je bilo mnogo stvari. V odborih so razpravljali o mednarodni gospodarski konferenci, o razorožitvi, o šolstvu, o mednarodnem uradu dela, o miru na Balkanu itd. Nas zanima seve v prvi vrsti razprava o narodnih manjšinah. Za to je postavljen stalen odbor, ki proučuje položaj manjšin in pošilja v posamezne dežele odposlance. Kot prva točka v odboru za manjšine je bil letos na razpravi »Položaj nemške manjšine na Južnem Tirolskem«.

Poročilo Angležev.

Lansko leto se je predsednik italijanske zveze minister Giannini upiral, da bi se govorilo o nemški manjšini na nemških ali avstrijskih tleh, češ, da je to skrajno neumestno. Pred par meseci so pa Italijani svoje ugovore prostovoljno umaknili in predlagali sami, naj se vrši razprava v Berlinu. Za debato v manjšinskem odboru je vladalo velikansko zanimanje nele v nemškem časopisju, temveč tudi pri inozemskih gostih. Poročilo o položaju tirolskih Nemcev sta sestavila dva Angleža, in sicer g. Dickinson in g. Walter Napier, od zastopnikov Italije so bili navzoči vseučilišni profesor Gallavresi iz Milana, profesor Villari, gospod Cavallieri in jaz. Nemška poslanca dr. Tinzl in baron Sternbach nista prišla, ker nista dobila potnih listov. Dr. Wilfan je dospel v Berlin ob koncu zborovanja.

Poročilo, ki sta ga spisala oba Angleža in dala razdeliti med zborovalce, pravi, da so v poslednjih letih prišli že ponovno na uho Svetovne zveze glasovi o položaju nemške in slovanske manjšine v Italiji. Če se danes pečemo z razmerami na južnem Tirolskem, se zgodi to na predlog Avstrijev.

Koj v početku je treba ugotoviti, da Italija ni obvezana po določenih mirovne pogodbe na zaščito manjšin. »Ko so se sestavljale mirovne pogodbe in ko so nekatere države, katerim so pripadli deli avstrijskega cesarstva, sprejele gotove dolžnosti napram narodnim manjšinam, je bila Italija oproščena vsake take obveznosti. Pravicoljubnost in spoštovanje za osebno svobodo, udomačeni v italijanskem ljudstvu, sta opravičevali to izjemo. Razen tega so tudi svečane izjave uradnih zastopnikov Italije potrjevale tedaj vero, da bodo svoboda, običaji in jeziki manjšin res popolnoma zaščiteni. Do leta 1922. je italijanska vlada delala tako politiko, da so manjšine res uživale tiste pravice, ki so jih imele po mirovnih pogodbah manjšine v drugih državah. Saj so v septembru leta 1922. glasovali uradni zastopniki Italije pri Zvezi narodov za znano resolucijo, v kateri se priporoča vsem državam brez izjeme, naj dajo svojim manjšinam vsaj toliko pravičnosti, kolikor je predpisujejo mirovne pogodbe. To pomeni, da morajo tudi države, ki niso sprejele nobenih pravnih obveznosti, dovoliti manjšinam svobodo, da razvijajo svoj jezik in lastno narodno kulturo, da ustanovljajo šole v materinem jeziku itd.

Velik prelom italijanske politike se je zvršil šele po letu 1922. Tu naštevata Angleža celo vrsto zakonov in odlokov, ki jih poznamo, in se ozirata pri tem izključno na razmere v južnem Tirolu. Govorita o šolstvu in verouku, o krajevnih imenih in o odloku italijanskih oblastev, s katerim so se odstranile iz šolskih sob slike tirolskega junaka Andreas Hoferja.

K sklepu predlagata Angleža, naj se sklene pravočasno z nemško manjšino pameten sporazum. Obročata se na zastopnike Italije s toplo prošnjo, naj bi posredovali v tem smislu med manjšinami in rimsko vlado.

Italijanski odgovor.

Nato je prosil za besedo profesor Villari, ki je izjavil v imenu italijanske večine, da nima po črki zakona nihče pravice se vtikovati v notranje razmere Italije. Po mirovnih pogodbah ni Italija dolžna spoštovati pravice manjšin. Dokler so mirovne pogodbe v veljavi, se ne da na tem nič spremeniti. To je pravni pridržek italijanske večine. Toda kljub temu hoče italijanska delegacija prav rada razpravljati o položaju nemške manjšine na južnem Tirolskem, in sicer radi tega, ker se ji zdi to politično potrebno in umestno.

Najprej mora ugotoviti, da je poročilo Angleža Napiera sestavljeno enostransko, spisano povsem v duhu nemške politike. Nikjer ni opaziti niti besedice o nemških krivicah, niti besede o dobrotah, ki jih je prejel nemško prebivalstvo od Italije. In vendar bi moralo biti znano vsem nepristranskim možem, da je prinesla Italija nemškemu ljudstvu na Tirolskem velike in važne koristi. Nemci so na primer venomer tožili in protestirali, da se nahajajo v eni pokrajini z italijanskim prebivalstvom Trentinskega ter zahtevali zase posebno deželo. Vlada g. Mussolinija je njihovo željo izpolnila in ustvarila samostojno nemško pokrajino z glavnim mestom Bocenom. Italijanska vlada je izmenjala nadalje avstrijske krone, ki so bile tedaj brez vsa-

ke veljave, v dobre italijanske lire po ključu 60%, kar je prineslo gospodarstvu nemškega prebivalstva silno olajšavo. To je bila za Italijo žrtev, ki je ne smemo pozabiti. Italijanska vlada je pustila nadalje v nemških vaseh južnega Tirolskega na župnijah nemške duhovnike in jih ni odstranila, čeprav so po svojem mišljenju iz večine Italiji neprijazni. Nemški viteški red (posebna vrsta menihov, uredništvo) je ostal v deželi in deluje neovirano. Vse to je Italija storila iz spoštovanja do verskih potreb nemškega prebivalstva. Tudi ne gre zabiti, da je pod italijansko upravo dobila velik razmah elektrifikacija vodnih sil. Na južnem Tirolskem se gradijo električne naprave, kakor jih ni bilo nikjer videti v stari Avstriji. Gospodarske koristi, ki izhajajo za prebivalstvo, so očitne in velike.

K sklepu hočem omeniti še naslednje: v pravilih Zveze narodov je člen, ki pravi, da sme vsaka država članica spraviti v razpravo vsako vprašanje, o katerem misli, da ogroža mir med narodi. Toda položaj nemške manjšine na Tirolskem ne spada med taka vprašanja. Tudi mi Italijani želimo mir in smo odločno za sporazum med narodi, toda vsako mednarodno vmešavanje v položaj na južnem Tirolskem bi razmere le še bolj zaostrilo in zastrupilo, občutno škodovalo nemškemu prebivalstvu samemu in ogražalo tisti mir, za katerim vi tako iskreno stremite. Pustite, da rešimo naše notranje težave sami, ker je to edina prava in poštena pot.

Resolucija Holandkinje.

Govor gospoda Villarija je zadel Angleža Napiera, ki se je dvignil k obrambi. Predgovornik je trdil, da je moje poročilo enostransko in netočno. Odgovoriti mu moram, da sem bil sam na licu mesta in prepotoval v družbi barona Sternbacha južno Tirolsko. Kar sem poročal, sem videl na lastne oči, in svoje trditve sem podprl z uradnimi dokumenti, ki jih ni mogoče utajiti. Gospod Villari pravi, da naša organizacija nima pravice se vtikati v razmere nemške manjšine, jaz pa pravim, da to ne drži, kajti za manjšine smo se mi vedno potegovali, tako n. pr. za Dance na Nemškem in Nemce na Danskem ter dosegli v tem slučaju tudi pameten sporazum. Kar se tiče italijanske politike, je jasno, kakšne cilje zasleduje. Meni ni treba drugega, nego da navedem besede bivšega ministra prosvete senatorja Casatija, ki je izjavil brez ovinkov, da je cilj njegove šolske politike poitalijančenje manjšin. Bolj jasno ni mogoče govoriti. Jaz mislim, da je taka politika nemogoča, zakaj nihče ne more spremeniti tirolskega kmeta v Italijana. Taka politika povzroča le nezadovoljnost in ustvarja med ljudstvom boljše vize. Izrekam nemškemu prebivalstvu južnega Tirolskega simpatije angleškega naroda in upam, da bo svobodoljubno italijansko ljudstvo s svojo slavno preteklostjo priznalo sčasoma tudi nemški manjšini pravice, ki ji gredo.

Nato je prosila za besedo Holandkinja gospa dr. Bakker van Bosse, ki pravi, da je tudi ona bila na južnem Tirolskem ter govorila o razmerah s prefektom Riccijem v Bocenu. Ona je vedno zahtevala od manjšin, da morajo spoštovati državo, v kateri živijo. Zato pa mora biti tudi država z narodno manjšino pravična. Eno je tesno zvezano

z drugim. Poštenje za poštenje. Nikakor ni mogoče zahtevati od manjšine, naj bo državi zvesta in pokorna, ako ji jemlje država najenostavnejše človeške pravice. Na tem zborovanju moramo stremeti za tem, da dosežemo kakšen praktični uspeh in ne da se medsebojno napadamo in ne obtožujemo. Posebno dve stvari ji stojita na srcu. Doseči je treba, da bi smeli starši lastne otroke v lastni hiši na lastne stroške poučevati v lastnem jeziku. Mussolini je izjavil, da so na južnem Tirolskem zasebne šole dovoljene, toda krajevna oblastva so zasebne šole prepovedala in smatrajo poučevanje otrok, kjer jih je več ko troje skupaj, že za zasebno šolo. Mogoče je, da krajevna oblastva ne izvršujejo volje centralne vlade — in temu je treba odpomoči. Drugo, kar jo teži, je verouk. Neporušno načelo mora biti, da se verska vzgoja vrši v jeziku, ki ga otroci razumejo. Drugače ni mogoče vplivati na otroško dušo. Verski pouk je globoka človeška stvar in ga je treba iztrgati političnim vplivom. Kar še želi, je to, da bi dobili zastopniki manjšin prihodnjič potne liste, da morejo biti zraven, ko se razpravljajo življenjske koristi njihovega ljudstva. Na te tri točke bi rada omejila svoje želje in prosi zastopnike Italije, naj jo v tem podpirajo. Naš namen ne sme biti ta, da držimo tukaj učinkovite govore, temveč da nekaj dosežemo v korist manjšinskega ljudstva. Predložiti hočem za danes o tem resolucijo in želim, da bi se do prihodnjega zborovanja pečala komisija za manjšine z ostalimi prašanji, ki se tičejo nemške manjšine. Istočasno predlagam, naj se do prihodnjega zborovanja prouči tudi položaj slovanske manjšine v Italiji, zakaj položaj tega ljudstva je v bistvu enak onemu na južnem Tirolskem.

Resolucija, ki jo predlagam, se glasi:

»Občni zbor poudarja ponovno, da je dolžnost oseb, spadajočih k plemenskim, verskim in jezikovnim manjšinam, sodelovati kot lojalni državljani z državo, kateri sedaj pripadajo.

Z druge strani je želeli, da bi se države, ki niso napram Zvezi narodov glede manjšin vezane na nobene postavne dolžnosti, držale kljub temu pri ravnanju s svojimi plemenskimi, verskimi in jezikovnimi manjšinami vsaj tiste pravičnosti in strpnosti, ki jo zahtevajo mirovne pogodbe in trajna praksa sveta Zveze narodov.

Ker olajšuje država, ki se drži tega načela, zelo svojim manjšinam pošteno sodelovanje;

ker je poglobitveni namen vsake zaščite manjšin ta, da se zagotovi osebam, pripadajočim k tem manjšinam, svobodni razvoj njihove kulturne avtonomije;

ker je materinski jezik duša vsakega ljudstva in vsebuje vsaka kulturna avtonomija najmanj svobodni pouk lastnega jezika in

ker je verski pouk brez koristi, ako se ne vrši v jeziku, ki ga otrok razume, ter je treba v tej stvari odstraniti vse politične ozire,

izraža občni zbor željo,

1. da bi pustile države, ki niso vezane na nobene manjšinske pogodbe, svojim manjšinam vsaj polno svobodo, da poučujejo lastne otroke na lastne stroške njih materni jezik izven šolskega pouka;

2. da se verski pouk, ki je del šolskega programa, vrši v jeziku, katerega otroci razumejo, in

3. da se državna združenja (društva za Zvezo narodov) potrudijo, da se v lastni deželi uresničijo gornja načela.

Odgovor profesorja Gallavresija.

K besedi se je oglasil takoj vseučilišni profesor Gallavresi, ki je na zelo spreten način branil itali-

jansko stališče. Gospod Napier — je pričel — priznava v svojem poročilu, da je treba razločevati na južnem Tirolskem dve dobi: prva doba do leta 1922. in druga od tega časa naprej. Gospod Napier izjavlja sam, da je bilo do leta 1922. na južnem Tirolskem vse v redu in da so Nemci živeli tedaj vse jezikovne in državljanske pravice ter ni bilo povoda za pritožbe. Kaj spoznamo iz tega? Da je imela Italija začetkom dobro voljo in da je sprejela nove državljane z ljubeznijo in pravičnostjo v svojo sredo. Odprla jim je roke in hotela ravnati z njimi kakor z brati. Zakaj se je to po letu 1922. spremenilo? Biti morajo tehtni vzroki, da je Italija začela novo politiko. Povedati vam hočem vzroke. Nemci na južnem Tirolskem so v tem času stalno in trdovratno odbijali sleherno sodelovanje z Italijo ter odgovarjali na našo prijaznost s sovražnostjo. Prezirali so ob vsaki priliki, in sicer kar očitno, vse kar je bilo italijanskega: državna oblastva, italijansko kulturo in celo člane kraljevske hiše. Nikoli mi ne pojde iz spomina obisk, ki ga je naredila umrla kraljica-mati Margerita v Južnem Tirolskem. Bil sem sam v njenem spremstvu in pretreslo me je, ko sem videl vse povsodi le mrzlo neprijaznost in pravi organizirani bojkot. Kako je to moglo vplivati na italijansko duševnost, si morete, gospodje, misliti. In kako naj pozabimo bocenskega župana Perathonerja, ki je odklonil 50 lir prispevka za spomenik velikega pesnika Petrarke! Vsa naša dobra volja in popustljivost je bila brez uspeha: Nemci so odgovarjali nanjo z divjo vsenemško propagando, plačano iz tujine, in hujskali ljudstvo proti državi. Ali se boste, gospodje, čudili, da nas je polagoma minevala potrpežljivost in da so se Italijani začeli spominjati vsega gorja, ki so ga trpeli v preteklosti od Nemcev? Isti Nemci, ki danes protestirajo, so v Avstriji neusmiljeno zatirali naše italijanske brate na Trentinskem. Od leta 1866. dalje je začelo ponemčevanje Ladincev in v šole je prodirala povsod nemščina. Naše najboljše može so preganjali in tlačili, med vojno so bile avstrijske ječe prenapolnjene trentinskih Italijanov. In spomnili smo se, kako je Avstrija umorila na večalih največje naše sinove. Sovražnost Nemcev in ti spomini so povzročili leta 1922. prevrat v italijanski politiki. Začela je politika odločne in trde roke. Gospod Napier je govoril o bivšem ministru Casatiju. Povem vam, da je spadal ta učenjak leta 1919. med najbolj navdušene prijatelje tirolskih Nemcev. Kako si razlagate, da je ta mož spremenil v par letih tako temeljito svoje nazore? Težke morajo biti krivde tirolskih Nemcev, da se je to zgodilo. Čim večja je bila njih sovražnost, tem večja naša reakcija. To je človeško! Nemci naj pripišejo zato krivdo za novo italijansko politiko le sebi in nikomur drugemu.

Le ako bodo Nemci spremenili svoje ravnanje, pridemo lahko do sporazuma, sicer je vse zastoj. To so stvari, ki jih moramo poravnati med nami in Nemci in resolucija gospe Bakker je s tega stališča škodljiva. Resolucija mora vplivati kakor bakla razdora in vsled tega prosimo predlagateljico, naj jo umakne.

Profesor Kerschensteiner.

V razpravo je posegel sloviti nemški učenjak profesor Kerschensteiner (Keršenštajner), ki je smatral za potrebno, da se predstavi: K vam, gospodje, ne govori nemški profesor, kateremu so privasle k srcu narodne manjšine šele po vojni. Vse svoje življenje sem branil in zagovarjal pravice šibkih in za časa Viljema II. sem kot Nemeč protestiral proti ponemčevanju Dan-

cev in Poljakov na Pruskem. (Poljaki ploskajo.) Kar se tiče Italijanov, poudarjam, da sem se tudi zanje potegoval. Na Nemško so prihajali pred vojno italijanski delavci in srečal sem na Bavarskem nekoč italijanske zidarje, revne, a pridne in poštene ljudi, ki so imeli v svoji sredi mnogo dečkov, za katere je veljala še šolska obveznost. Do dna duše so se mi smilili, ko sem videl, da morajo ti italijanski otroci obiskovati nemško šolo. Zavezal sem se zanje in se trudil, dokler nisem otvoril z dovoljenjem ministra za italijanske zidarske otroke na Bavarskem italijansko šolo. Vaš kralj me je radi tega odlikoval in še danes sem vitez italijanske krone. Priznal mi boste torej, da imam pravico govoriti o manjšinah. To pot se pa ne potegujem za tuje manjšine, ampak za svoje brate in branim pravice lastnega rodu in lastne krvi.

Vsak človek in vsako pleme ima neoporečno pravico do lastnega duševnega življenja, nikomur ne sme mo jemati pravice, da živi in se razvija kot samostojna moralna osebnost. Med temeljne pogoje lastnega duševnega življenja spada pa gotovo lastni jezik. Slavni italijanski zgodovinar Villari, katerega vsi spoštujemo in čigar sin zastopa danes v Berlinu italijansko delegacijo, je napisal v svojih spisih stavek, ki se glasi: »Kdor jemlje ljudstvu jezik, mu jemlje življenje.« In profesor Gentile, započetnik nove šolske zakonodaje v Italiji, pravi neke v svojih knjigah, da »se vsa človeška omika razvija le skozi tradicijo«, to se pravi samo s pomočjo tega, kar so narodi podedovali od svojih očetov. Prvo, kar je ljudstvo podedovalo od svojih dedov, je jezik in zato je materina govornica temelj, iz katere raste in se razvija vsa človeška izobrazba. Povsem pravilno je zato napisan v neki fašistovski čitanki, ki jo čitajo tudi otroci manjšin, naslednji opomin: »Ljudstvo, ki zgubi lastni jezik, postane strahopetna sodrga, s katero delaš, kar se ti zljubi.«

Dovolite, gospodje, da se držimo tudi mi teh načel in da se ta načela izvršujejo tudi v korist naše manjšine.

Pri prašanju južnega Tirolskega ne gre za plemensko sovraštvo med Nemci in Italijani. Najboljši dokaz je položaj slovanske manjšine na Primorskem. Po mojem gre tu za nerodno in nepravilno politiko, ki se vodi vobče z narodnimi manjšinami v Italiji. Pooblaščen sem zato, da izjavim k sklepu naslednje:

Nemško združenje za Zvezo narodov (društva nemške republike, uradništvo) bi pozdravilo z veseljem, ako bi odbor za manjšine proučil tudi položaj Slovanov v Italiji in se tako prepričal, da ne gre v prašanju južnega Tirolskega le za italijansko-nemško plemensko sovraštvo.

Profesor Ibrovac.

Srbski vseučilišni profesor Ibrovac je porabil priliko in se dvignil s formalnim predlogom, »naj komisija za manjšine prouči položaj slovanske manjšine v Italiji in predloži do prihodnjega zborovanja o stvari izčrpno poročilo.« Želi, da pride njegov predlog na glasovanje.

V utemeljitev svoje resolucije je imel profesor Ibrovac daljši govor, kjer je razložil razmere, v katerih žive Slovenci in Hrvati v Italiji. Govoril je o javnih in zasebnih šolah, o otroških vrtcih, o Balili, o učiteljih in duhovnikih, o Legi Nazionalne, o sodnijah itd.

Za njim se je brž oglasil profesor Gallavresi in odvrnil, da prašanje slovanske manjšine ni na dnevnem redu. Ne morem in ne maram se spuščati v razpravo, ker bi nas to tudi vedlo predaleč. Razpravljati bi moral n. pr. o položaju italijanske

manjšine v Dalmaciji ter vas opozoriti na interpelacijo, ki jo je vložil na ministrskega predsednika bivši zunanji minister Schanzer o žalostnih šolskih razmerah naših bratov v Dalmaciji. Za to nimamo danes časa. Kar se tiče naše slovanske manjšine, katere zastopnik poslanec dr. Besednjak sedi poleg mene, poudarjam, da bomo naše razmere sami med sabo prijateljsko uredili. Tako upam in to je v interesu slovanske manjšine same.

Profesorju Gallavresiju sem izjavil, da smo mi bili vedno pripravljene na razgovore in da me bo zelo veselilo, ako dosežemo z italijansko večino pošten sporazum.

Ker je bila nevarnost, da se debata zavleče in je čas razprave došel h koncu, je predsednik manjšinskega odbora gospod Dickinson predlagal, naj se seja prekine in nadaljuje meseca oktobra v Sofiji na Bolgarskem. Predlog je bil sprejet in tako se je glasovanje o resoluciji profesorja Ibrovaca preložilo na oktober. Ravnotako se je preložila razprava o resoluciji Holandkinje dr. Bakkerjeve.

Profesor Gallavresi mi je izrekel pri tej priliki upanje, da ne bo treba debatirati v oktobru o slovanski manjšini, ker se moramo do tega sporazumeti. Ponovil sem mu, da je to moja iskrena in živa želja.

S tem je bila razprava o naših manjšinah pri kraju. Omeniti moram pa, da so se vršile v Berlinu zelo žive in večkrat prav ostre debate tudi o drugih manjšinah Evrope. Na dnevnem redu je bil n. pr. položaj nemuslimanskih manjšin v Carigradu, židovske manjšine v Romuniji, verske manjšine Nazarencev v Jugoslaviji, ukrajinske manjšine na Poljskem in bolgarske manjšine v Romuniji. Bolgarski zastopnik dr. Trifonoff je prinesel s sabo rumeno knjigo o romunskih nasilstvih v Starem selu, kjer je popisano, kako so Romuni rezali trebuhe in vrtali oči bolgarskim kmetom. To knjigo je Trifonoff razdelil med inozemske goste, na kar je prišlo do burnih in dramatičnih spopadov med njim in romunskim zastopnikom senatorjem Pancratijem.

Slovo od Berlina.

Nemška javnost in nemška vlada sta naredila vse, da bi bilo gostom bivanje v Nemčiji prijetno in da bi zborovanje zadobilo politično važnost. Naše zborovanje je pozdravil predsednik republike Hindenburg, zunanji minister Stresemann nas je sprejel v palači vnanjega ministrstva in prišel na poslovljni večer, kjer je imel govor in nas imenoval »duševno vojsko Zveze narodov«. Enako pozornost je obračal našim posvetovanjem nemški tisk. Temu se ni čuditi, ako pomislimo, da ženejo Nemčijo lastne življenjske koristi k politiki Zveze narodov. Nemčija je še vedno premagana zemlja, mirovna pogodba jo je razorožila in ji prepovedala vzdrževati pravo stalno vojsko ter graditi vojne ladje. Iz lastne moči se Nemčija ne more dvigniti, ker ni enakopravna drugim državam. Ker se ne more naslanjati na silo, je njen interes, da zmagava v svetu načelo pravice in da se tudi druge države razorožijo. Ravno tako ji narokuje lastna korist, da se poteguje za narodne manjšine, kajti ona jih ima onkraj meja največ, pravijo, da nad 10 milijonov.

Za Nemčijo Zveza narodov ni prazna beseda, ampak živa potreba njenega k svobodni stremecnega 70 milijonskega naroda. To dejstvo je velikega pomena za politiko Evrope in je posebno važno tudi za narodne manjšine. V tej luči moremo presojeti zborovanje v Berlinu.

Delovanje društev za Zvezo narodov je zato pomembno, a kljub temu sem že lansko leto opozarjal čitatelje, da morajo soditi trezno in ga ne smejo precenjevati.

Dijaški vestnik.

Sprejemni izpiti za I. razred goriških srednjih šol pričnejo v petek dne 17. junija t. l. ob 9. uri.

Spored sprejemnih izpitov za I. razred gimnazije v Gorici:

Petek, 17. junija: računski naloga; sobota, 18. junija: diktat in risanje;

ponedeljek in torek (20. in 21. junija): ustmeni izpiti;

sreda, 22. junija: prosta naloga. Spored sprejemnih izpitov za I. razred komplementarne šole v Gorici:

Petek, 17. junija: računski naloga;

sobota, 18. junija: diktat in risanje;

sobota (18.) popoldne in ponedeljek (20.) dopoldne: ustmeni izpiti.

Kaj je novega na deželi?

Cerovo.

Na praznik v četrtek 16. t. m. priredi naše prosvetno društvo »Danica« veselico z raznovrstnim sporedom. Glavna točka je znana krasna petdejanica »Dekle z biseri«. Pridite v obilnem številu!

Sv. Lucija.

Pred par dnevi je umrla v goriški bolnici 17 letna Julka Velikonja od Sv. Lucije. Pred par leti ji je umrla mati in od tedaj je morala uboga Julka sama gospodinjiti in skrbeti za novorojeno sestricico in še čisto majhno drugo sestrico in brata, pa za očeta, ki je brez roke. Vsa domača dela je opravljala s čudovito potrpežljivostjo in ljubeznijo, vrh tega pa je oskrbovala še delo na polju. Ker je bila šibka, v pomanjkanju in tako preobložena z delom, je začela hirati za sušico in k tej je pritrsnilo zadnji teden še vnetje možganov, ki je položilo mlado cvetko k večnemu počitku. — Pišemo pa te vrstice v spomin blagi deklici, a tudi v bodrilo vsem našim dekletom. Pokojna Julka je bila zelo nadarjena in vedoželjna. Kljub vsem skrbem in zanjo velikanskim bremenom je le našla časa za lepe knjige in je bila celo v deželi s krožkom, kjer se je tudi pridno in z velikim veseljem pripravljala za letošnjo tekmo. In ker ni utegnila drugače, je imela svoj zvezek pred sabo v njivi ter se učila, ko je plela! — Zdaj je tekmo svojega življenja dokončala in upamo, da se blaga duša že veseli božje diplome večnega življenja. Pridite v obilnem številu!

Glede dopisa od Sv. Lucije v našem listu dne 8. junija smo izvedeli iz verodostojnega vira, da ni bilo na zadnjem plesu nobenega domačega dekleta in pa tudi to, da ni res, da se po bližnjih vaseh pleše nedeljo za nedeljo ter da fantje popivajo. Po par pijančkov, zlasti starejših, ima pa menda skoraj vsaka vas.

To izjavljamo resnici na ljubo. Čast komur čast! Raznim dopisnikom pa priporočamo nujno, naj pišejo le golo resnico, sicer delajo krivico in večkrat provzročajo tako tudi zdražbe in sovraštva! Tega pa mi nočemo! Naš list je resen in služi vzvišenemu namenu!

Uredništvo.

Št. Maver.

V nedeljo 19. junija bo priredilo šentmavskovo prosvetno društvo »Skala« veliko veselico na dvorišču gostilne g. Klanjščeka ob Pevmici. Na sporedu je Krekova igra »Tri sestre«, petje zborov in pa nastop goriškega kvarteta. Med odmori bo šaljiva pošta, prijeten hlad ob Pevmici in dober bric bosta razveselila vsakogar. Pridite, imeli boste lep vžitek. Pričetek je ob štirih popoldne.

Renče.

Od vsepovsod tožijo o slabih razmerah. Tudi pri nas se ne cedi med. Preživljamo težjo krizo kot navadno. Naši fantje in moške so po večini zidarji, letos je pa teh, če tudi precej dobrih, mnogo brezposelnih. Kamor stopiš, povsod slišiš jamranje, posebno žensko mater, kje bomo jemali, da bomo družine preživljali. Niso pa Renče v vsakem

oziru revnejše od drugih vasi, v nekaterih ozirih bogatejše, in sicer ob velikih praznikih. Če ravno imamo dvoje izobraževalnih društev se še vedno dobi »ekstra klapa«, ki poskrbi, da se veliki svetniki počaste s plesom (n. pr. ples sv. Petra, sv. Mohorja, velikonočni ponedeljek, na angeljsko nedeljo itd. Tudi letos bodo nekateri mlečnozobniki iz vseh vetrov imeli javni ples na praznik sv. Petra in Pavla.

Čudimo se, da pristojne oblasti, ki poznajo naše razmere dovoljujejo tolikokrat na leto odpirati to žrelo zdravja in denarja. Pristojne oblasti in gg. podeštati bi morali poslušati glas občinarjev in našega ljudstva, ne pa jemati ozir na nekaj razbrzdane mladine, ki sama si ni v svesti, kaj dela. Graje vredni so pa tudi starši takih izpridenih fantalinov. Upamo, da bo vsaj pri starših zalegla naša beseda; če ne pa pojdite še matere z otrociči v naročju in tralalala — hop-sa-sa... Več občinarjev.

Borjana.

Na binško nedeljo je tukajšnja šolska mladina priredila zelo lepo veselico s petjem, deklamacijo in igrami. Poslušalci so bili zelo zadovoljni s petjem in nastopom mladih šolarčkov. Vsa čast gospodičnam učiteljicam, ki ves prosti čas žrtvujeta našim malčkom.

Vrabče.

Pritrujemo, da dopisa iz Vrabč pred dobrimi 14 dnevi ni pisal g. učitelj Ivan Bratina.

Uredništvo.

Krn.

Prosvetno društvo »Planika« iz Krna ponovi svojo igro »Turški križ« v nedeljo dne 19. t. m. ob 15. uri na Libušnjem. Vabijo se vsi okoličani, posebno pa bratska društva, da vidijo do kako slavnih činov je dovedla naše prednike pogumna značajnost.

Črniče.

V soboto 10. junija smo položili v prezgodnji grob komaj 34 letnega moža Edvarda Brankoviča farnega organista, pevovodjo tukajšnjega kat. slov. izobraževalnega društva, odbornika in tajnika domače posojilnice, moža železne vstrajnosti, neumorne pridnosti, odločne katališkega značaja. Ugrabila ga je neizprosna jetika, katere kal je prinesel iz vojaškega vjetništva. Učitelj in tovariši iz orgljarskega tečaja leta 1925. v Gorici imajo še dobro v spominu inteligentnega slusatelja in priljudnega družabnika, po večini samouka v glasbi, v kateri pa se je po svoji pridnosti in nadarjenosti povzpela do znatne spretnosti. — Bil je med prvimi, ki se je v prvi povojni zmedel zavedel iz splošne načelne otopelosti in pomagal zopet oživiti kat. slov. izobraževalno društvo, čegar odbornik in tajnik je bil, dokler mu niso moči odpovedale vsled prezaposlenosti. Prav je rekel društveni predsednik ob pokojnikovem odprtem grobu: »Pogrešali te bomo povsod, na koru, v društvu, pri posojilnici in v tvoji delavnici.« Po poklicu je bil kolar in sodar in njegovo delo je slovelo »kot da bi bilo vltov.« — Kako priljubljen je bil pri ljudstvu je pričal njegov pogreb. Bratsko

Zahvala.

Prav iskreno se zahvaljujemo vsem onim, ki so nam ob smrti in pogrebu nepozabnega sina, brata in očeta

Edvarda Brankoviča,

organista v Črničah, izkazali svoje sočutje in nam lajšali bol bridke izgube. Srčna hvala č. gg. duhovnikom, izobraževalnim društvoma iz Črnič in Batuj in njih spretnemu dirigentu za dovršeno petje, predsedniku domačega izobraževalnega društva za tolažljive poslovilne besede ob grobu, vsem darovalcem vencev in vsem, ki so draga pokojnika spremili v tako obilnem številu na njegovem zadnjem potu.

Žalujoči ostali.

društvo iz Batuj je pomnožilo domači društveni pevski zbor, ki je zapel pred hišo žalosti in ob grobu svojemu pevovodju v slovo dve dovršeni žalostinki, dasi so solze motile vid in je žalost stiskala grla ter hotela zatemnjevati ubrane glasove. Da so ga čislali tudi člani društva iz Zveze prosvetnih društev, je pričala njih vdeležba pri pogrebu in venec, ki so ga poklonili njegovemu spominu. Res, odšel je od nas mož, ki jih je malo takih med nami. Pokoj njegovi blagi duši, ki jo je ves vdan izročil v roke svojemu Stvarniku, preostalim pa, zlasti njegovima dvema nežnima detetoma, ki jih je kot vdovec zapustil v dolini solz, naše iskreno sožalje!

Log pod Mangartom.

Že dolgo časa ni bilo v naši občini nikake spremembe. Kar naenkrat pa smo izgubili prečastitega g. kurata Viktorja Kosa. S težkim srcem smo se ločili od priljubljenega nam duhovnika, ki se je z vso vnemo žrtvoval za svoje občane. Premeščen je v Zabnice za župnega upravitelja. Na njegovo mesto je pa prišel prečastiti g. Viktorin Stanič, bivši kaplan v Bovcu. Bog ga živi ter nam ga prav dolgo ohrani v naši občini.

Gradišče (nad Prvačino).

Na binško nedeljo me je slučajno privedla pot čez Gradišče. Tam se je vršil običajni javni ples. Vstavljal sem se v gostilni, poleg katera se je vršil ples; skozi okno sem videl, kako je malomarna mladina po dežju norela. Kmalu nato je med fanti-plesalci nastal v gostilni oster prepir in nato strašen pretep, ki bi kmalu imel hude posledice. Karabinerji so nekega Gradiškovca zaprli v sobo v gostilni; kako je bilo potem, ne vem.

Vidi se, da bi tudi na Gradišču bilo potrebno izobraževalno društvo, katero naj bi med mladino širilo pravo srčno izobrazbo, da enkrat za vselej izginejo taki slučajji, kakor je gori opisani.

Popotnik.

Idrijske novice.

Stanovanjska komisija v Idriji.

Prefekt je imenoval tudi za Idrijo posebno stanovanjsko komisijo, ki naj rešuje spore med najemniki in hišnimi gospodarji.

Predsednik komisije je načelnik idrijskega mesta. Člani komisije so pa gg.: Turk Ivan, Treven Karl, Bergnab Andrej in Helmič Vence slav.

Našim rudarjem se bodo plače znižale, oziroma primanjkljaj zvišal.

Idrijski prebivalci so pravzaprav brez zdravnika. So pač zdravniki in še celo ena zdravnica. Toda ljudje se ne morejo z njimi pogovoriti.

V nedeljo dne 5. t. m. smo imeli cvetlični dan v korist jetičnim. Isti dan se je vršila tudi vojaška parada.

V ponedeljek 6. t. m. se je v rudniku delalo. Ne pomni se v Idriji,

da bi morali delati ob praznikih. Kaj koristi delavcu, ako dela vse nedelje in praznike, nima nič od tega, kakor samo to, da je še bolj truden namesto, da bi se odpočil. Dobiček od dela ima pa le gospodar, ko mu gredo tisočaki v žep. Zato je pa tudi boljše, da počiva Gospodove dni in rajši opravlja svojo službo druge dni, ki niso ustvarjeni počitku.

Listnica Kmečke-delavske zveze in Političnega društva »Edinosti« v Gorici.

1. Čermelj Franc, Lokavec št. 116: Ministrstvo v Rimu ni dalo zakladnemu nadzorništvu v Vidmu nikakega naloga, da bi presedalo za izplačevanjem pokojnine srotam Ladislava in Sofije. Treba bo posredovati pri omenjenem uradu v Vidmu, če se vedno ne dobivate denarja.

2. Pizulni Ivan, Kožbana št. 6: Vaša prošnja se nahaja sedaj pri Corte dei Conti. Morate pač potrpeti in počakati rešitve.

3. Peternel Mar., Otalež št. 119: Vaša prošnja je ugodno rešena z odlokom št. 56971 od 24. 2. 1927. Priznana Vam je pokojnina letnih lir 729 od 1. oktobra 1926. Deželno zakladno nadzorništvo v Vidmu je tudi že dobilo nalog, da Vam izplača pokojnino.

4. Komar Marija, Kobarid: Podrezajte pri županstvu, da odpošlje takoj dokumente, ki jih je zahtevala pokojninska komisija že 3. 12. 1926. Ali je županstvo med tem že odposlalo zahtevane dokumente? Od tega odvisi rešitev Vaše prošnje.

5. Pikec Angel, Sv. Križ 47: Ponovno smo posredovali v Vaši zadevi pri pristojnem uradu. Na rešitev pa morate še potrpežljivo čakati, ker mora dotični urad rešiti 120 tisoč podobnih prošenj.

6. Mačuš Aloj., Št. Florjan: Zglasite se ob priliki v tajništvu radi Vaše pokojninske prošnje.

7. Pirjevec Josip, Lokavec št. 38: Vaša prošnja se nahaja še vedno pri generalni prokuraturi v Rimu. Manjka še izjava vojnega ministrstva. Posredovali smo pri vojnem ministrstvu, da poda čimprej zahtevano izjavo.

8. Tratnik Marija, Čekovnik: Vam je bila priznana pokojnina od 1. oktobra 1921 dalje. Invalidno knjižico št. 2036145 morate dobiti pri županstvu. Če ne dobivate še denarja, bo treba posredovati pri zakladnem nadzorništvu v Vidmu. Sporočite nam, če ne dobivate še denarja.

9. Gregorič Andrej, Vogrsko: Zglasite se ob priliki v tajništvu; prinesite s seboj tudi pokojninsko knjižico. Dobili smo v Vaši zadevi odgovor iz Trsta.

10. Rupnik Ivan, Idrija: Z odlokom št. 56902 od 23. 2. 1927 Vam je bila priznana do 7. 11. 1929. leta časna pokojnina, in sicer lir 756 letnih. Zakladno nadzorništvo v Vidmu je tudi že dobilo nalog, da Vam izplača pokojnino.

11. Kobal Jakob, Erzelj: Smete upati na definitivno rešitev Vaše prošnje v kratkem. Ugodni pokojninski načrt je že predložen likvidacijskemu odboru v nadaljnje reševanje.

12. Rupnik Vincenc, Čekovnik: Z odlokom št. 54877 od 5. 1. 1927 Vam je bila priznana časna pokojnina prve invalidne skupine. Zakladnemu nadzorništvu v Vidmu je bil dan tudi že nalog, da Vam izplača priznana pokojnino. Če še niste med tem dobili denarja, sporočite nam; na to bomo posredovali v Vidmu.

13. Paušič Anton, Gorica, V. Ascoli 29 in Blažič Matija, Opatjeselo 22: Ob priliki zglasite se v tajništvu.

Tajništvo.

Listnica uredništva.

Trenta: Dopisa »fantov od fare« žal ne moremo priobčiti, ker se noben fant ni podpisal.

Mlaednič, Kred: Vaše poročilo je prav zanimivo, toda ker je brez podpisa ga ne moremo priobčiti.

Darovi.

Za »Slovensko sirotišče«: gospa E. P. 15 L; velečislana obitelj Simčič v Gorici 20 L; preplačila v spomin pokojnega gospoda Luke 18 L. V isti namen: P. n. gg. Mihael Kračgelj 20 L; K. Tomšič 25 L; Dr. M. Brumat 10 L; I. Kodrič v Opatjmselu 15 L; Al. Filipič v Grgarju 10 L. — Srčna hvala!

Posojilnica v Brjah pri Rihemberku r. z. z neom. zav. sklicuje svoj

IZREDNI OBČNI ZBOR

za nedeljo 19. junija 1927. ob 14. uri v lastnem uradu s sledečim dnevnim redom:

1. Volitev načelstva.
2. Slučajnosti.

Ako ne bo ob določeni uri zadostno število članov navzočih, se bo vršil občni zbor pol ure pozneje ob vsaki udeležbi in z istim dnevnim redom. Načelstvo.

Izkušen strojnik pri parnih žagah in drugih parnih strojih išče službe. — Ta strojnik je Jožef Hrovat v Čezsoči, P. Plezzo.

Krasno posestvo s petimi orali zemlje in nekaj gozda, na lepem kraju, vse okoli hiše, 20 minut od fare je na prodaj po zmerni ceni. Naslov: Štefan Bratuž, Zakriž, p. Cerkno.

Prva kmečka gospodarska zadruga v Selu na Vipavskem, p. Cerniz za Goriziana, ima v kleti več sto hl dobrega belega vina. — Cene brez konkurence. Na željo se tudi postavi na dom. Priporoča se vsem, posebno pa gostilničarjem za običen obisk.

Na prodaj je v Vipolzah posestvo, obstoječe iz enanadstropne hiše z velikim podstrešjem in hlevom, 4½ njive zemlje z vinogradom in sadnim drevjem, vse zraven hiše. Natančnejša pojasnila daje lastnik Klanjšček Franc, Vipolže 77, p. Kozana.

POZORI!

Velika zaloga mrtvaških potrebščin 20% ceneje kot povsod drugod. J. Saksida, trgovec z mrtv. predmeti, Dornberg št. 3.

VIPAVSKA VINA,

namizna in desertna razprodaja po primerni ceni iz svojih kleti Kmečijsko društvo v Vipavi (Vipacco).

Iščem službo kot organist in pevsodvoda na deželi. Naslov pri upravnistvu.

BOTRI pozor!
Raznovrstna
darila za birmo
po NAJNIŽJIH CENAH
se dobé pri domačinu
ALBERTU MARG-U
urarju in zlatarju
v Ajdovščini štev. 17

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE
ROBERT BERKA

Gorica, sedaj Corso Verdi 36.

Laboratorij otvoren že leta 1918. Sprejema od 9. do 12. in od 2. do 6., ob nedeljah in praznikih od 9.—12.

ACQUA DELL' ALABARDA

proti izpadanju las.

Vsebuje kinin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prehladu in za ojačenje korenin. Steklenica po 6 lir — se dobiva v lekarni Castellanovich, lastnik F. Bollafio, Trst, Via Giuliani 42. — V Gorici, Via Carducci 9 pri Fiegel.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica
CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Kaymann, vsakevrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukasa. Blago solidno! Gene zmerne!

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon številka 50

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica

Din. 50.000.000

Centrala LJUBLJANA

Rezerve

Din. 10.000.000

Podružnice in agencije: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Logatec, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Novomesto, Ptuj, Prevalje, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Trst. Sezonska ekspozitura: Rogaška Slatina.

Vloge na knjižice po 4%.

Vloge v tekočem računu lir ali dinarjev, (najugodnejše obrestne mere).

Nakup valut, čekov, deviz in obligacij vojne odškodnine (bonov) po najugodnejših cenah.

Nakazila v tu- in inozemstvo.

Borzni in ostali bančni posli.

Velike tovarne

Po znižanih cenah
(AL RIBASSO)

UDINE — Via Savorgnana 5 — UDINE

Pri nakupu nad 200 lir 5% popusta, pri nakupu nad 500 lir 10% popusta od spodaj naznačenih cen.

Obrobljeni žepni robci	L. -40	Gobaste brisače	2.25	Angleški batist „Makò“	4.60
„ prtiči za čaj	„ -60	Moderčki vezeni	2.95	Domače platno 150 cm.	4.90
Žepni robci beli z robom „Ajour“	„ -80	Domače platno „Extra“	2.95	Blago za prte svetlo 140 cm	5.90
Brisače „Reclam“	„ 1.50	Platno „Madonna“ posebne vrste	2.95	Platno „Madonna“ 150 cm	6.50
„ za posodo križaste	„ 1.50	Črep za ženske halje	2.95	Platno „Scuole“ 150 cm	7.50
„ „ voglate	„ 1.70	Žen. nogavice iz perzij. tkanine	2.95	Žamet za lovce	8.50
Plenice gobaste	„ 1.70	Perkal za ženske halje	2.95	Vezene srajce	9.90
„Oxford“ za moške srajce	„ 1.90	Brisače iz težjega crepa	3.25	Vezeni „Combineus“	9.90
Otroški povoji	„ 1.30	Angleško jajčasto blago	3.30	Svetlo platno 150 cm	5.50
Plenice na pol lanene	„ 1.95	Madapolan „Extra“	3.95	Svilen mušelin „Fantasia“	5.50
Madapolan „Piave“	„ 1.95	Pravo platno „Scuola“ 80 cm.	3.90	Preja 150 cm	10.50
Moške nogavice škotske	„ 1.95	Trliž za žimnice	3.70	Platno „Madonna“ 240 cm	11.50
Domače platno	„ 2.40	Ženske svilene nogavice	3.95	Posteljne pregrinjalo trikot	16.90
Madapolan „Insuperabile“	„ 2.40	Preproge iz jute	4.25	„ „ dvojno	25.50
Domače moške nogavice	„ 2.25	Obposteljne preproge „Reclam“	4.25	Servis za 6 oseb	27.—
Nogavice z dvojno peto „Extra“	„ 2.50	Ženske jopice	4.50	„ 12 oseb extra	49.—
Pravo platno „Madonna“	„ 2.50	Jajčasto blago (posebne vrste)	4.10	Žimnica, 12 kg žime	40.—

Se sprejemajo naročila tudi po pošti.

N. B. - Blago s katerim bi ne bil odjemalec zadovoljen, se sprejme nazaj.

CENE STALNE

Poseben popust razprodajalcem

Nihče ni prisiljen kupiti blaga, če vstopi v trgovino.

Postrežba v slovenskem in nemškem jeziku.

VIDEM - Via Savorgnana 5 - VIDEM

Rdor pride v Videm z namenom, da kupi pri naši tvrdki ter se izkaže z železniškim listkom, dobi plačano vožnjo.